

hoogheemraadschap
**Hollands
Noorderkwartier**

De heer Langeveld
VVD

Datum
4-3-2021

Uw kenmerk

Contactpersoon

L. Boon

Dossiernummer
hhnk/21000066

Registratienummer
21.0261407

Telefoonnummer
+31725827225

Onderwerp
Beantwoording schriftelijke vragen -
VVD - Schade door dieren en rapport
"kwaliteit afstromend hemelwater"

Geachte heer Langeveld,

Op 17 januari jongstleden stelde u het college van dijkgraaf en hoogheemraden vragen over het overlast en schade door dieren en Stowa rapport "kwaliteit afstromend hemelwater"(21.0006654). Deze brief voorziet in de beantwoording van uw vragen. Op de volgende pagina vindt u de vragen, gevolgd door een reactie.

Met vriendelijke groet,

namens het college van dijkgraaf en hoogheemraden,

de secretaris,

M.J. Kuipers

de dijkgraaf,

drs. L.H.M. Kohsiek

Datum
4-3-2021

Overlast en schade door dieren

"Al geruime tijd is duidelijk dat er in het buitengebied in toenemende mate sprake is van overlast en grote schade aan watergangen, dijken, kades, dammen, overs en kunstwerken door verschillende diersoorten zoals knaagdieren (vrnl. ratten en muizen), rivierkreeften. Dit is niet alleen een probleem voor de waterschappen, ook de agrarische sector ondervindt schade door ratten en muizen aan diverse gewassen, zoals suikerbieten, bloembollen, winterwortelen en andere wintergroenten, evenals de ruwvoervoorraden op veehouderijbedrijven. Ook veroorzaken ratten en muizen problemen in particuliere woningen en bedrijfsgebouwen waar ze hun huisvesting vinden onder vloeren en in kruipruimtes. Dit alles lijkt nog maar een begin. Het is duidelijk dat hier sprake is van een groot en structureel probleem."

Vraag 1. Wordt de toename van schade door dieren onderkend door HHNK?

Het hoogheemraadschap houdt meldingen bij van schade door dieren in het kader van de veiligheid van onze keringen (dit gebeurt niet in het kader van het beheer van waterlopen). We baseren ons op de waarnemingen en meldingen van graverij van onze inspecteurs, andere collega's en derden. Op 1 februari 2021 is weer gestart met de jaarlijkse voorjaarsinspectie van onze waterkeringen. Deze duurt tot 1 mei. Tijdens deze inspectie wordt op alle graverij in onze waterkeringen geïnspecteerd. We hebben momenteel geen reden om de ontwikkelingen zorgelijk te vinden. Wel blijven we alert en nemen het signaal dat u afgeeft mee in ons beheer.

Over het gehele jaar 2020 zijn er 378 waarnemingen van graverij gedaan. Onderstaande tabel geeft de aantallen weer van waargenomen graverij door 'kleinere' dieren: mollen, konijnen, ratten, vossen, muskusratten en overige dieren (veelal muizen).

Gegevens graverij 2020

Oorzaak	Aantal	Percentage
mol	247	77,4%
konijn	43	13,5%
rat	4	1,3%
vos	8	2,5%
muskusrat	5	1,6%
overig	12	3,8%
Totaal	319	100,0%

Omschrijving	Aantal	Percentage
Bestrijden ongedierte klein	126	39,5%
Aanspreken pachter/gebruiker (volgens overeenkomst)	61	19,1%
Geen maatregel	61	19,1%
Aanspreken overheid/organisatie	37	11,6%
Aanspreken particulier	24	7,5%
Bestrijden ongedierte groot	3	0,9%
Uitvoering meenemen vbk-project	2	0,6%
Herprofileren/opfogen grondlichaam (inclusief inzaaien gras)	1	0,3%

Datum
4-3-2021

Leveren advies/ uitvoeren onderzoek	1	0,3%
Monitoren (door gebiedsbeheerder) situatie nog niet verwerkt	1	0,3%
	2	0,6%
Totaal	319	100,0%

Vraag 2. Is bekend hoe groot de schade is die veroorzaakt wordt door gedierte?

Schadebeelden van gravende kleine zoogdieren en kreeften zijn bij ons bekend. Binnen ons beheergebied is dit slechts plaatselijk aan de orde en leidt dit vooralsnog niet tot risico's of belemmeringen voor de uitvoering van onze waterschapstaken.

Vraag 3. Wat doet HHNK op dit moment om overlast en schade van door dieren te bestrijden?

Niet alle graverij levert risico's op voor de waterveiligheid. Wanneer dit wel het geval is ondernemen we direct actie. Dit geldt met name wanneer er gangenstelsels en grotere hopen ontstaan. Hierbij nemen we verschillende variabelen in acht die van invloed kunnen zijn op de waterveiligheid, bijvoorbeeld of er intredepunten voor water zijn en hoe de gangen lopen. Ook is bepalend hoe groot een dijk is en hoe de grondopbouw van een dijk er uit ziet. Tenslotte spelen ook de waterstandverschillen en de mogelijke stijging van het buitenwater/ boezemwater mee.

Het hoogheemraadschap staat niet aan de lat voor ongediertebestrijding, maar neemt in het kader van de waterveiligheid wel de volgende maatregelen:

- Muizen: Er zijn behoorlijk wat locaties waar muizen worden aangetroffen. Veel problemen met muizen zijn er echter niet. Bij locaties met muizen speelt het neveneffect dat honden gaten graven om achter de muizen aan te gaan. Wel hebben we op enkele plaatsen torenvalkkasten neergezet om torenvalken te lokken, die weer de muizen vangen.
- Mollen: Mollen worden gevangen door een ingehuurde mollenvanger.
- Ratten: Ratten vangen we in principe niet. Overlast door ratten is een gemeentelijke zaak. Alleen wanneer rattengangen verzakkingen opleveren komen we in actie, dat is echter zeer incidenteel.
- Muskusratten: De muskusrattendienst vangt muskusratten in ons gebied. In 2020 zijn circa 1600 muskusratten gevangen.
- Vossen: Incidenteel graven vossen gangen in onze dijken, bijvoorbeeld in de Wieringermeer en in Bergen. Vossen worden in principe pas uitgegraven als de jonge vosjes groot zijn (tenzij er direct gevaar is). Vossen zijn namelijk beschermde dieren. Er worden een aantal proeven gedaan met geurstoffen om ze van enkele locaties te weren.
- Rivierkreeften: De omvang van de populatie is binnen ons beheergebied nog beperkt maar deze is wel groeiende. Slechts plaatselijk worden grote aantallen rivierkreeften aangetroffen. Vooralsnog belemmeren de rivierkreeften onze waterschapstaken niet. Wel anticiperen we op de toekomst en het probleem heeft onze aandacht. De problematiek van de Amerikaanse rivierkreeften wordt geregeld via de Europese exotenverordening en de verantwoordelijkheid ligt in dit geval bij het ministerie van LNV. Via de Unie van Waterschappen vergaren we meer kennis over de bestrijding van de rivierkreeft. Ook wordt in de Unie commissie CWS binnenkort het voorstel besproken om tot een landelijke taskforce te komen (onder regie van LNV en met deelname van IPO en VNG) voor de beheersing van uitheemse rivierkreeften.

Tenslotte houden we rekening met de wet natuurbescherming. Bij direct gevaar voor de waterveiligheid gaat het herstel van de dijk echter voor.

Datum
4-3-2021

Vraag 4. De fractie van de VVD zou het op prijs stellen als dit onderwerp ter verkenning geagendeerd wordt in de Commissie Water en Wegen.

Elk commissielid staat vrij een onderwerp aan te dragen voor agendering. De commissie Water en Wegen kan op voorstel van de voorzitter of een lid van de commissie besluiten aanvullende onderwerpen in behandeling te nemen. Dit gebeurt bij instemming van een meerderheid van de commissieleden.

Afstromend hemelwater

Vraag 1. Is het DB bekend met het Stowa rapport *Kwaliteit afstromend hemelwater in Nederland* (2020). Zo ja kan het ook gedeeld worden met het CHI?

Ja, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier is bekend met het rapport:

<https://www.stowa.nl/publicaties/kwaliteit-afstromend-hemelwater-nederland-database-kwaliteit-afstromend-hemelwater>.

De conclusies van het rapport onderschrijven onze insteek: We laten afstromend regenwater zoveel mogelijk lokaal opvangen, bergen en benutten en indien nodig vertraagd afvoeren. Hierbij houden we rekening met de risico's van verontreiniging, die zich kunnen voordoen bij bijvoorbeeld bedrijventerreinen en dakoppervlakken van bepaalde uitlopende materialen.

Vraag 2. Hoe monitort HHNK op dit moment het afstromend hemelwater?

Het hoogheemraadschap monitort de kwaliteit van het afstromend regenwater op projectbasis, bij optimalisatieprojecten van 'verbeterd gescheiden rioolstelsels' (VGS). In deze projecten onderzoeken we samen met de gemeente of het ingezamelde regenwater voldoende schoon is om direct te kunnen lozen op het oppervlaktewater. Daarmee ontlasten we de waterketen en houden we het regenwater lokaal vast in het watersysteem. Een uitgebreider monitoringprogramma van de kwaliteit van afstromend regenwater achten we niet doelmatig, gezien de hoge kosten en benodigde inzet.

Op 14 januari 2021 heeft u een memo ontvangen over 'verbeterd gescheiden rioolstelsels'. Dit memo geeft achtergrondinformatie over de werking, de kenmerken en de mogelijkheden van verbeterd gescheiden stelsels (VGS) (zie ook bijlage 1.).

Vraag 3. Wat betekent dit rapport voor de vijf regionale uitvoeringsagenda's (Visie HHNK Ruimtelijke Adaptatie)?

De algemene conclusie van het rapport is dat de gemeten kwaliteit van het afstromende regenwater gemiddeld genomen iets is toegenomen (vergelijking 2020 ten opzichte van 2007). Ook beschrijft het rapport de toenemende aandacht voor nieuwe/opkomende verontreinigingen, zoals PFAS, glyfosaat, etc.. Daarbij is ook aangegeven dat het lastig en kostbaar is deze stoffen te meten.

Dit rapport geeft geen aanleiding om de omgang van HHNK met afstromend regenwater te wijzigen (zie vraag 1.). Wel zullen we aandacht blijven houden voor mogelijke verontreinigingen en nieuwe inzichten over opkomende verontreinigingen goed blijven volgen.

Bijlage 1. Memo onderzoek 'verbeterd gescheiden rioolstelsels' (20.0065631)